

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet	Magyar Néprajz és Antropológia Intézet
1.4 Szakterület	Kultúra tudományok
1.5 Képzési szint	Mesteri
1.6 Szak / Képesítés	Kultúra és társadalom - hagyomány és modernitás között

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	LMM 1171 Kulturális interferenciák. Etnikai és regionális kultúrák Erdélyben						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Pozsony Ferenc						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Szabó Árpád Tőhötöm						
2.4 Tanulmányi év	I	2.5 Félév	II.	2.6. Értékelés módja	vizsga	2.7 Tantárgy típusa	A Kö

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	91	melyből: 3.5 előadás	70	3.6 szeminárium/labor	21
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					32
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					32
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					31
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					8
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	105				
3.8 A félév össz-óraszám	196				
3.9 Kreditszám	8				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• Számítógéppel, vetítővel és táblával felszerelt terem.
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• Számítógéppel, vetítővel és táblával felszerelt terem.

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	- A humán- és társadalomtudományok ismeretanyagának interdiszciplináris felhasználása és alkalmazása - A kulturális tények kontextualizált elemzése és értelmezése - A polgárosodás és a modernizáció értelmezése regionális kontextusban - A regionális kultúrák elemzése és jellemzése európai és globális kontextusban
----------------------	--

Transzverzális kompetenciák	- A fogalmi és a módszertani apparátus alkotó használata a kultúra tudományokban. - A regionális kulturális elemek elemzése és értelmezése etnikai, nemzeti és globális kontextusban. - A posztmodern kultúrák, identitások alapvető sajátosságainak elemzése és értelmezése.
-----------------------------	---

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	Az előadás és a szeminárium keretében a hallgatók megismerik az erdélyi szász, örmény, román, cigány közösségek együttélésének általánosabb modelljeit.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	- Az előadás konkrét célja az, hogy a hallgatók megismerjék az erdélyi etnikai közösségek hagyományos társadalmát, kultúráját, életmódját és értékrendjét. - Megismerjék azt a folyamatot, ahogyan ezek a közösségek részeseivé válnak a modern polgári és posztmodern nemzetépítésnek és nemzeti kultúrák megkonstruálásának.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Együttélési modellek kutatása Európában	Előadás, megbeszélés	
Erdély etnikai szerkezetének változásai	Előadás, megbeszélés	
Az identitás szerkezete és reprezentációja	Előadás, megbeszélés	
Az etnikai, nemzeti azonosságtudat sajátosságai és eltérései	Előadás, megbeszélés	
Szászok Erdélyben	Előadás, megbeszélés	
A szászok intézményei	Előadás, megbeszélés	
A szászok jelenléte és hiánya Erdélyben	Előadás, megbeszélés	
Az örmények Erdélyben	Előadás, megbeszélés	
A székely szombatosok	Előadás, megbeszélés	
Az erdélyi cigányok kutatástörténete	Előadás, megbeszélés	
A cigányok társadalomszerkezete	Előadás, megbeszélés	
A cigányok értékrendje	Előadás, megbeszélés	
Kulturális kölcsönhatások erdélyi településekben	Előadás, megbeszélés	
Identitás és reprezentáció	Előadás, megbeszélés	

Könyvészet

IDENTITÁS

Barth Frederik

1969 Ethnic Groups and Boundaries. Bergen-Oslo-London

1996 Régi és új problémák az etnicitás elemzésében. *Régió* VII. évf. 1. sz. 3-25.

Bourdieu Pierre

1985 Az identitás és a reprezentáció. A régió fogalmának kritikai elemzéséhez.
Szociológiai Figyelő, 7-22.

Fosztó László

1997 A formalizáció folyamata az interetnikus kapcsolatban: esetelemzés egy cigány-magyar egymás mellett élés példáján. *Antropológiai Műhely* 9. 1. 65-82.

Jeggle, Utz

1994 Határ és identitás. *Regio* V. évf. 2. sz. 3-18.

Komoróczy Géza

1992 Bezárkózás a nemzeti hagyományba. Budapest

SZÁSZOK

Balogh András

1996 Az erdélyi szász irodalom magyarságképe. Budapest

Binder Pál

1982 Közös múltunk. Románok, magyarok, németek és délszlávok feudalizmus kori falusi és városi együttéléséről. Bukarest

Dörner Béla

1910 Az erdélyi szászok mezőgazdasága. Győr

Hajdú Farkas Zoltán

1994 Telepes népség. Erdélyi szász olvasókönyv. Csíkszereda

Pozsony Ferenc

1997 Az erdélyi szászok jeles napi szokásai. Csíkszereda

Schenk Annemie

1992 Deutsche in Siebenbürgen. Ihre Geschichte und Kultur. München

Schullerus, Adolf

1926 Siebenbürgisch-sächsische Volkskunde im Umriss. Leipzig

Szegedi Edit

1994 Történelemírás és identitástudat. *Hitel*. Erdélyi szemle 2. sz. 14-20.

1994 Nemzetiség és hit viszonya az erdélyi szászoknál. *Korunk* V. évf. 11. sz. 71-76.

ÖRMÉNYEK

Kisbán Eszter

1992 Örmények: ételek, jelképek Erdélyben és Magyarországon. *Ethnog.* 103. 1-2. 1-27.

Szongott Kristóf

1903 A magyarországi örmények ethnographiája. In: Szamosújvár szabad királyi város monográfiája 1700-1900. I-III. Szamosújvár

Pál Judit

1997 Az erdélyi örmény népesség számának alakulása és szerkezete a 18. században. *Erdélyi Múzeum* LIX. 1-2. 88-103.

Tarisznyás Márton

1982 Gyergyószentmiklósi adatok az erdélyi örménység történeti néprajzához. In: Gyergyó történeti néprajza. Bukarest, 213-233.

CIGÁNYOK

Fraser, Sir Angus

1996 A cigányok. Budapest

Oláh Sándor

1996 Gazdasági kapcsolatok cigányok és magyarok között. In: Egy más mellett élés. Csíkszereda, 225-246.

Piasere, Leonardo

1997 A ciganológusok szerelmei. Válogatott tanulmányok. Budapest

Prónai Csaba

1995 Cigánykutatás és kulturális antropológia. Budapest-Kaposvár

Vekerdí József

1982 A magyarországi cigány kutatások története. *Folklór és etnográfia* 7. sz. Debrecen

ERDÉLYI SZOMBATOSOK

Kovács András

1981 Vallomás a székely szombatosok perében. Bukarest

Etnikumok és kultúrák együttélése

Binder Pál

1982 Közös múltunk. Románok, magyarok, németek és délszlávok feudalizmus kori falusi és városi együttéléséről. Bukarest

Csoma Zsigmond

1991 A hagyományos gazdálkodási kép és etnikai azonosságtudat a Kárpát-medencében. 18-19. század. In: Keszeg Vilmos (szerk.): *Kriza János Néprajzi Társaság Évkönyve* 1. sz. Kolozsvár, 7-23.

Forgács Tamás

1999 Csehül van, tótágast áll, cigánykodik. In: *Székelyföld* III. évf. 1. sz. 74-96.

Gagyí József (szerk.)

1996 Egy más mellett élés. A magyar-román, magyar-cigány kapcsolatokról. Csíkszereda

Pozsony Ferenc

1996 Etnokulturális folyamatok a moldvai csángó falvakban. In: *Az interetnikus kapcsolatok kutatásának újabb eredményei*. Szerk. Katona Judit és Viga Gyula. Miskolc, 173-179.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Bevezető olvasmány: Etnicitás. Identitáspolitikai: nacionalizmus és kisebbségek	Szövegelemzés, kérdések, vita	
Nemzetfogalmak és újragondolásuk	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
Politikaelméleti megközelítések	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
Etnokulturális csoportok és etnopolitikai konfliktusok	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
Retorika, a hatalom és a nemzet retorikája és diskurzusa	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
Nemzeti szimbólumok, népi kultúra és a nemzetformálás	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
Nemzeteken belül és túl	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
Bevezető olvasmány: Etnicitás. Identitáspolitikai: nacionalizmus és kisebbségek	Szövegelemzés, kérdések, vita	

Könyvészet

ERIKSEN, Thomas H.: Etnicitás. Identitáspolitikai: nacionalizmus és kisebbségek. In: *Kis helyek – nagy témák. Bevezetés a szociálandropológiába*. Gondolat Kiadó, Budapest, 2006. 327–343, 344–366.

DIECKHOFF, Alain: Egy megrögzöttség túlhaladása – a kulturális és politikai nemzet fogalmainak újraértelmezése. *Regio* 2002/4. 7–23.

DEMETER Attila: Nemzet és politika. *Regio* 2002/4. 52–58.

KYMLICKA, Will – STRAEHLE, Christine: Kozmopolitanizmus, nemzetállamok, kisebbségi nacionalizmus. *Kellék*, 2001. 17. sz. 27–55.

HOROWITZ, Donald R.: A primordialisták. *Magyar Kisebbség*, 2006/1–2. 235–249.

SALAT Levente: Etnopolitika – a konfliktustól a méltányosságig. Mentor, Marosvásárhely, 2001. 11–75.

PARKIN, David: A politikai nyelv. In: Zentai Violetta (szerk.): *Politikai antropológia*. Osiris – Láthatatlan Kollégium, Budapest, 1997. 83–98.

KOSELLECK, Reinhardt: Az aszimmetrikus ellenfogalmak történeti-politikai szemantikája. *Jószöveg Könyvek*, h.n., é.n.

FOUCAULT, Michel: A diskurzus rendje. In: *A fantasztikus könyvtár*. Pallas Stúdió, h. n., é. n. 50–74.

HOFFER Tamás: Construction of the 'Folk Cultural Heritage' in Hungary and Rival Versions of National Identity. *Ethnologia Europaea* 21: 145–170.

HOBSBAWM, Eric: Tömeges hagyomány-termelés: Európa 1870–1914. In: Hoffer Tamás – Niedermüller Péter (szerk.): *Hagyomány és*

hagyományalkotás, Budapest, 1987.

CONNERTON, Paul: Megemlékezési szertartások. In: Zentai Violetta (szerk.): Politikai antropológia. Osiris – Láthatatlan Kollégium, Budapest, 1997. 64–82.

APPADURAI, Arjun: A lokalitás teremtése. Regio 2001/3. 3–32.

NIEDERMÜLLER Péter: Elavuló fogalmak. Regio 2002/4. 138–47. és Transznacionalizmus: elméletek, mítoszok, valóságok. In: Kovács Nóra – Osvát Anna – Szarka László (szerk.): Etnikai és politikai lojalitás. Nemzeti és állampolgári kötődések. Balassi Kiadó, Budapest, 2005. 52–66.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A tananyag ismerete, problematizáló bemutatása	Vizsga és kérdések az előadások során	50%
10.5 Szeminárium / Labor	Az ismeretanyag elsajátítása	Szóbeli felmérés a szeminárium végén	25%
	Problematizáló- és vitakészség	A diákok szemináriumi munkájának nyomon követése	10%
	Egy önálló kutatásra alapozó dolgozat elkészítése	A kutatás megalapozottsága és relevanciája, a dolgozat koherenciája, újszerűsége	15%

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

- Alapfogalmak, kutatási és értelmezési módszerek elsajátítása.
- Az erdélyi szászokkal, örményekkel, cigányokkal és szombatosokkal kapcsolatos alapvető ismeretek elsajátítása.
- Az együttélési minták vizsgálatának, elemzésének és értelmezésének cselekvő alkalmazása.